

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hól egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállítás: belső-tordautóca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppeln: Alajosná (Woll-str. 22. sz.) Raddol: Mosse off. Zeitungs-Agen (Stadt, Seilerstr. 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyititási cikkek: sora után 20 kr. előleg bevétele mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékeiről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési föltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

11 óra	11 ft o. é.
félévre	6 „ „ „
évnegyedre	3 „ „ „
egy óra	1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.
Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztény Pál ur papírkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Jól állunk! haladhatunk?

(Brrr.) Valahára örömhír! Egyetértünk! Minden rendben van: jól állunk, haladhatunk!

Honnan ez optimizmus? honnan e rózsás remények?

Törödelmes vallomást teszek. Az öröm sugarai felolvasszák az ovatosságot, a rideg tartozkodás jégkérget, bármily vastagra fagyott is legyen az a sziberiati lég hatása alatt.

Emberek, gyarló emberek vagyunk, s ha számítókká is tett a keserű múlt s az izgalmas politikai élet, melynek költőies himporát oly régóta letörtelte a pártszenvetély, az oktatan torzalkodás, a kákán csomótkeresés, — midőn úgy véletlenül és szintugy az égből potyanunk le az ígérlet földének kellős közepébe — lehellen örömjongásba ki nem törni; ilyenkor a legjobban begombolkozott diplomata is elfelejtene magát — őszinte lenne, mint egy ártatlan leányka.

A gyarlóság rajtunk is erőt vett, bárha nem is vagyunk nagy diplomata, csak egyszerű nap-számosai a sajtónak, kiket a gyakorlati élet meg gondoltságra, a tények és viszonyok számbavételére kényszerít.

De jól esik néha az a tartalékgondolat nélküli nyíltság! A szabadsajtó napjának melegét érezzük ilyenkor ereinkben, mert hát megpillantók a politikai nézetegység eldorodójának kapuit, a korszerű

TÁRCZA.

Sétatéri beszélgetések.

IV.

K. ... Tehát folytassuk!

T. A nőemancipáció mint minden emancipáció felszabadítást jelent, de felszabadítást nem a roszra, hanem a jóra; mert szabadság és ezen alapuló jog a roszra, soha de soha be nem mehet egy öntudatosan alkotott törvénykönyvbe.

K. Ezt kerekén tagadom. Hány országban virágnak a szabadalmak és egyedáruságok, mint a mák-virág. Vegyük — tesszem — nálunk az osztrák nemzeti bank kiváltságát a bankjegyek egyeduli kibocsátására, mely jogkedvezményt országok kizsákmányolására használja fel szédelgő kölcsönüzletei által. A szabadalom is szabadság, csak hogy egynek szabadsága. Ilyet másutt is láthatunk. ...

T. Barátom — úgy látszik — nem vagy tisztában a fogalmakkal. Hogy lehet szabadságról szó ott, a hol csak egy mozoghat, a többség pedig mocezanani sem tud? A szabadság mindenkinek önelhatározási és önrugós szerint való cselekvési képességét jelenti, alkotmányos pedig akkor lesz a szabadság, ha a cselekvő alany az alkotmány korlátain belül mozog. ...

K. Egész profzszor lett belőled ... hanem megvallom: belátom állítasod igaz voltát; mert az csakugyan áll, hogy a szabadság szabály és mindenre szól, a szabadalom pedig kivétel, és mindig kevesek jogkedvezménye. E pontban tehát tisztában vagyunk. Hogy van tovább?

T. Mint mondtam a nőemancipáció is szabadságot tartalmaz, és pedig törvényes szabadságot arra, hogy a nő is élhessen, pályát választhasson, dolgozhassék, gondolhassa érdekeit úgy, a hogy csak természete, tehetsége és körülményei megengedik.

K. Hát ez az a nőemancipáció? Hisz akkor én is azt kívánom; mert hiszen csak nem akarhatom, hogy a nő ne élhessen úgy, a hogy tud és a hogy jog és erkölcs neki azt megengedik. Mától fogva én leszek az első, Mill Stuart embereinek a sorában: már holnap megkezdem az agitációt, írok vezércikkeket, négyvüléseket hívok össze, adreseknek csinálók. ...

T. No, no csak ne oly hévvel: nem jó azokat követni, a kik ajtóstul együtt szoktak berontani, minden csak okkal-móddal jó. Majoros sürgősen követele az országgyűlésen a nők egyenjogusítását, azt kívánna,

haladás, a reform-mű biztos előbbrevihetésének tejutját.

Mióta a balközép választási riadója: a „Felhívás“t olvastam, csaknem meg vagyok győződve arról, hogy a parlamenti két párt fusioja megtörtént tény. Ezt mondom öröndetesnek; az ily tényekre mondják: hegyen völgyön lakodalom, még pedig a választások előtt!

A balközép egyik főorganuma a „Hon“, főbb vonalaiban ismételt programmnak mondja ezt a „Felhívást“t.

Nagy figyelemmel olvastam át ez országos hatásra számított okmányt. Kerestem benne az alapelveket, a főbb pontozatokat, melyek a nagy politikai pártok közt válfalat szoktak alkotni, s e kutatás közben önkéntelenül tört ki keblemből az örömhang: jól állunk! haladhatunk!

Többé nem fog a deákpárti a tiszapártival mérközni, mert egyetértene; a belreformokat ez utóbbiak nem fogják akadályozni, s a többségnek sem kell meddő védelemre szoritkozni; a közös vállvetett munkának édes lesz gyümölcse, annál édesebb, mert a haza asztalára tehetjük azt jól megérve: ez a szellemi és anyagi gyarapodás való-ságos kifogyhatlan erü bányája lesz országunknak!

Nem álom, nem önámítás az a mit elmondék, a balközépi „Felhívás“, ez az én antaeusi alapom, erős, mint a balközépi jobbra fordult pártmeggyőződés.

A balközép „ismételt“ programja elmondja mit akar a párt: magyar hadserget; a delegatiók megszüntetését; pénzügyeink függetlenítését; az adók és monopoliumok czélszerű reformját; hazánk integritásának megóvását, s a haza bármely ajku polgárainak kielégítését; ezeket akarja a balközéppárt.

Hát mi deákpártiak egyebet akarunk-e? Feleljenek a tények.

Hogy magyar hadserget akarunk, ezt mi értelmiségünknek, népünknek nem ékes szavakkal, nem szép ígérattal, hanem 150,000-nyi honvéddel bizonyítjuk; a jövő e nemzeti hadsergével, melyet magyarul vezényelnek, nemzeti zászlók alatt az 1848-ki dicső honvédség jelesb fő-

tisztjei, s a nemzet virágából ujabban képzett ifju tiszték és altiszték. Mi tehát rég akartuk a magyar hadserget azon úton, melyen egyedül lehetséges vala: a honvédség útján és által; ime ma már tekintélyes hadserget képvisel e nemzeti magyar intézmény, s fejlődik napról napra. A mű megkoronázását az elvtől kell várunk, mely elítéli az állandó nagy hadsergek országszegényítő rendszerét s ép a szellemi és anyagi jólét igényei és érdekeinél fogva követeli a néphad — a honvédség óriási fejlesztését.

Pénzügyeink függetlenítését, ezt is akartuk ám, nemcsak, de létesítettük is. Kivéve azt, hogy a közös védelemből és külképviseletből származó költségeket $\frac{30}{100}$ -doljuk; egyebekben urai vagyunk saját erszényünknek, s talán azt a 30-as quótát sem adnók oda, ha nem állanánk oly hazai és európai viszonyok között, melyek a pragmatica sanctionak nemcsak fenntartását parancsolják, hanem arra utalnak, hogy ha megköltve nem lenne, ne holnap, hanem ma létesítsük a kaposot mely jelenleg állami lételünk, belfejlődhetőségünk, jövő megerősödésünk egyik megbecsülhetlen záloga, életföltétele. E részben sincs tehát köztünk véleménykülönbség, legfőlebb az választhatna el minket, hogy míg a balközép még csak a kongó ígéretek stadiumához érkezett, mi már a megtestesítés munkájában is nagyot haladtunk úgy a „magyar hadserget“ mint „pénzügyeink függetlenítését“ illetőleg.

Amde három a táncz mondhatják: hol maradt a „delegatiók megszüntetése“? Ezt a deákpárt nem akarja, ez a válaszfal a két parlamentaris párt közt. Korántsem. Mihelyt balközépi elvtársaink jobbat ajánlanak mi elejtjük ezt is. De eddig elé ők is országgyűlési küldöttséget (deputatio) ajánlottak ezen túl nem mentek, nem mehettek, s így tulajdonképp ők is delegatiót akarnak, csak úgy szóval hangoztatják a „delendam esse“-t. Egyetértünk tehát ebben is; egyet abban is, hogy az adók és monopoliumok czélszerű reformját eszközöljük, a minthogy e részben már is készültek és adattak be deákpárti törvényjavaslatok, míg tulnan ebben is csak a szónál maradtak, a mely, mint tudjuk: volat;

a haza integritását pártunk állította helyre, tehát akarta, hisz szóba sem állott Miletics et consortesekkel — a kik azt nem akarják;

agyaftur koponyád van neked pajti! Te attól félsz — valószínűleg — hogy akkor aztán a nőemancipáció elleneinek állna a világ; mert azt mondhatnák: „Ime, itt van az a kivált „arany“ szabadság, és nőink nyomorultabbak, mint valaha voltak. ... nem de úgy van jól, a hogy régen volt: a nő nem tud magára ügyelni és magáért élni, a szabadság csak megromlására van, el kell tőle venni és gyámokat adni neki, hadd oltalmazza azokat, a kik magokat nem oltalmazhatják „a törvény védő karja“. És ime megint ott vagyunk, a hol a „mádi zsidó.“

T. Igen helyesen egészítéd ki gondolataimat, csak hogy én még többet mondok: sokkal roszabbul állanak, mint állottunk; mert azután, bármily kedvezően változnak is idővel a körülmények, a nőegyenjogusítás barátainak egy új ellenséggel gyűlne meg a bajok azokkal, a kik szeretnek „a tapasztalásból beszélni.“

K. A már szent, azt mondhatnák sokan: hiszen megkísérlettük már a nőemancipációt és a „tapasztalás“ megmutatta, mennyire lehet vele menni, kísérleteket tenni újból nem fogunk: egyszer egy, az egy, elég ebből ennyi!

T. Érted már most miért neveztem én Majorost asszonygyűlölőnek? Van egy példabeszéd, mely azt mondja: mentis meg engem uram ügyetlen barátaimtól! A példabeszédnek nagyon igaz a van.

K. Magam is azt mondom. E szerint hát előbb iskolákról, képző és gyakorló intézetekről kellene a nők számára gondoskodni, hogy képesülhessenek az életre és versenyre a férfiakkal!

T. Természetesen. Ha Mill Stuart és hivei a nőemancipáció mellett vannak, az egészen mást jelent mint majoroskodást; mert Mill Stuart igen helyesen számít arra, hogy az ő angol szépei a tudás és gyakorlat minden ágában bírnak képességekkel, ha nem oly általánosban is mint a férfiak, de legalább elegenden arra, hogy mai állapotok mellett megmutassák a nők: mire képesek egyenlő jog, egyenlő tér és szabad verseny mellett.

K. A hol pedig nincsenek még ennyire az állapotok, ott előbb elő kell készíteni az erőket, a pályát, úgy hogy azt mondani: legyen olyan szabad a nő mint a férfi, ma még inkább készülődést, hangolást, jelet, mint csudadolgot és rögtöní tényeket. Az elmélet egyáltalán mindig messze előtte jár eszményeivel és tanúival az életnek; a gyakorlat, ki tudja, mikor ér el oda, a hol az elmélet már evtizedek — talán évszázadokkal előbb elhaladt? Az eszmények futó csillagok, az élet mindig csak uszálya az üstökösnek.

a más ajku nemzetiségek kielégítésére hozott „nemzetiségi törvényben“ nekünk is megvan a magunk része, s a mit Deák Ferencz nagy vezérünk érdekében csak tegnap mondott, azt nem mondta különben maig egyetlen balközépi sem.

Avagy abban térnénk el egymástól, hogy a reformokat úgy akarjuk, hogy „megválasztva az időt, a módokat és eszközöket, minden rázódás és annak, a mi a létező viszonyokban jó van, veszélyeztetése nélkül“ — eszközöljük? Hisz ez épen a mi politikánk, a mi programunkból kiszakított lap, ez pártunk munkálkodásának tűz-ozlopa!

Egyetértünk tehát mi a balközép „Felhívás“-ának alapelveivel mindenben, még abban is, hogy a jövő választásoknál „minden alkotmányos és loyális eszközt felhasználunk arra, hogy nézeteinknek, elveinknek „a többséget megtartsuk, az eltérés csak annyi, hogy ők a többséget még csak keresik. Eszerint a balközép mindenben egyetért velünk: azt akarja, a mit már nagybárra valósitottunk s egészen is ki akarunk, ki is fogunk vinni; a ki tehát a balközép elveit valja okvellen deákpártira kell hogy szavazzon az új választásoknál; mert pártunk a nemzeti akaratat már látható alakban megtestesíté, míg tulnan csak ohajtással, sobajtással vannak el, a magyar pedig nagyon csekély értéket jelöl meg, midőn így szól: „nem ér egy árva sohajást.“

Örülünk tehát e csodálatos párt-nézetegységnek, a programmbeli őszinteségnek, s „ismételt“-en mondjuk el országszerre: jól állunk, haladhatunk!

Az országházból.

R. A képviselőház jan. 24-ki ülésében beadott kérvények közt megemlítendő az, melyben Zarándmegye a kolozsvári egyetem felállítását szorgalmazza.

A napirendet ma egy nemzeti jutalom megszavazásával nyitotta meg a ház, midőn Toldy Ferencz vétéran nagy tudósunknak paratlan irodalmi érdemeit méltányolva, — a pénzügyi bizottság ajánlata alapján „az irodalomtörténet megírása körül kifejtett 50 éves munkásságáért és további működésének e téren előmozdítása tekintetéből évenként 4000 forint“ — egyhangulag megszavazott.

Megszavaztatott továbbá a régészeti gyűjtemény szaporítására 4000 forint; ösztöndíjak és közmívelődési

T. Igen örülök, hogy megértettük egymást. Már most azt is megmondhatom: miért áldatom én Majorost a fotografusokkal.

K. Akár ne is szólj: ezek után nagyon könnyű eltalálni. Majoros úgy lépett fel, mint egy középkori lovag — a nőkért. Ki ne kívánna a lovagot ismerni, ágya vagy „toilet“-asztala felé függeszteni képét mint egy védszentet?

T. Kivált ma, midőn egy „próza“ franczia — úgy hívják, hogy Merget — feltalálta az uton úfelen való fotografírozást. Ez már még is sok! Már csakugyan látszik, hogy nemcsak a német „hunczu“, hanem a franczia is.

Csak egy kis darab papirost kell valakinek, ha megtestszett, az arca felé és elé tartani, és a kép mintha csak élne, vonások, szín, árnyalatok — egy szóval: minden a megszólalásig hiven rápárolog a papírra.

K. Barátom ez kitűnő találmány! Holnap lesz a napja: megyek a tanácsterembe és lefotografírozom mindenkinet a lelk ... hm, én bikűcz, hiszen a lelket nem lehet fotografírozni, hát hogy juthassunk hozzá?!

T. Azt gondolod, hogy nem lehet, én mást gondolok. Mi a lélek a gyakorlatban? Egy-egy darab tény. Rakd össze e ténydarabokat valakinek az életéből szorgosan, és előttd áll egy mozaikkép — a lélek. Persze, mint mondtam, nem egy darabot, nem egy tényt, hanem az egészet kell venni.

K. Te hát még nagyobb fotografus vagy, mint az a franczia, csak hogy én megvallom, ezt a mesterséget nem szeretném űzni; jobb az a mesterség, melyet a tűzőlők báljában láttam, ezt szeretném én: oltani a tüzet, mely a nők igéző szemeiben lángol, de én nem kölni vizet használnék, hanem ... no mit? találsz el — a nők.

T. De hiszen arra várhatok ... pedig már így is ránk esteledett: jobb, ha elbúcsúzunk mára a „sétatértől“, mely ma egészen a szépeké volt.

K. Magam sem bánom. Bárha e tér mindig a szépeké és tündéréké volna és ne subognának rajta ide-s-tova a „törrel“ és hálójával járó spionok kísértő szellemei.

T. Sohase kívánd azt: a fénynék is van árnya, fekete és fehér együtt adják a tarkat: változataiban szép és jó az élet. Boldog az, a ki úgy tehet mint a méh, mely mindenütt talál mézet.

K. De már csakugyan megyek, mert egészen bele-mélyedünk a filozófiába: jobb, ha azokról álmodunk, a kik velünk voltak a szellemi sétán ... szép almokat!

T. Hasonlóan!

